

Adrienne von Speyr

MISTERUL MORȚII

Traducerea din limba germană de,
Alexandru ȘAHIGHIAN

Galaxia Gutenberg
2017

Cuprins

I	MOARTEA CA OSÂNDĂ ȘI SFÂRȘIT.....	7
II	MOARTEA CA SOARTĂ	17
III	PRONIA MORȚII.....	25
IV	MOARTEA ÎN VECHIUL TESTAMENT	39
V	MOARTEA CA FĂPTUIRE A LUI DUMNEZEU.....	47
VI	MOARTE, UNDE ȚI-E BOLDUL?.....	57
VII	EU SUNT ÎNVIEREA ȘI VIAȚA.....	63
VIII	MOARTEA ȘI BISERICA	73
IX	MOARTEA ȘI SFINȚII	81
X	UNGHEREA ÎNTRU MOARTE.....	97
XI	MOARTEA MARIEI	111

I

MOARTEA CA OSÂNDĂ ȘI SFÂRȘIT

La Facere, Dumnezeu l-a așezat pe om stăpân și domn peste o lume bună. În spațiu Dumnezeu a așternut lucrurile asupra cărora omul domnește, și a mai creat Dumnezeu și timpul ce face cu putință stăpânirea. Însă omul și-a întors fața de la Dumnezeu, și cu aceasta a schimbat întreaga-i așezare față de fapte. Dumnezeu i-a luat spațiul original, scoțându-l din rai; l-a lipsit și de timpul original, supunându-l durerii, trudei și morții.

Când un om se trezește la înțelegerea de sine, el realizează faptul că lucrurile îi scapă, că timpul se scurge. Dacă el caută atunci să se țină strâns de cuvântul lui Dumnezeu, să ducă o viață izvorâtă din credință, înțelege că toată lipsa, toată despărțirea i-a fost rânduită drept pedeapsă; însă o pedeapsă pe care o poate lua asupra-și în duhul ascultării. El poate să se lipsească de toate pentru a-L sluji pe Dumnezeu, iar pentru a ispăși, poate să meargă până la a primi de bunăvoie moartea. Stăpânirea și viața neprihănită stau laolaltă, cum laolaltă stau dezmoștenirea, vremelnicia, moartea și ființarea în păcatul strămoșesc. Dumnezeu a statornicit începutul în rai; și pe când Se plimba prin rai, l-a întâlnit pe omul dintru început într-un timp de început, într-un timp cândva primordial căruia n-avea

să-i urmeze destrămarea. Când trecea o zi, nu însemna că numărul zilelor rămase s-ar fi împuținat cu una. Trăirea se îmbogățise cu o zi, viața însă nu era cu o zi mai săracă. Astfel începea zi după zi fără ca din această pricină timpul să dobândească vremelnicie, să fie trecător. Viitorul rămânea un spațiu deschis.

Acolo unde pedepsește Dumnezeu, intră vremelnicia — a omului ca și a timpului —, simțită neîncetat în faptul că lucrurile sunt trecătoare, în despărțirea de ele. Dar această vremelnicie se împotrivește unei năzuințe primordiale a omului: lui i-ar fi plăcut să trăiască veșnic, să stăpânească veșnic, să stea veșnic sub privirea lui Dumnezeu, să-și petreacă în pace viața, iar legătura cu Dumnezeu să-i fie așa cum însuși Dumnezeu ar fi hotărât-o. Și toate acestea în sânul timpului de Dumnezeu creat. După cădere însă, oamenii au înțeles că sunt puși în fața a ceea ce se sfârșește. Nu doar lumea care-i înconjoară e marcată de vremelnicie, ci ei înșiși sunt, pentru că vremelnicia chiar în ei își are obârșia. Păcatul lor s-a amestecat în lucrarea lui Dumnezeu, și acest păcat purta în sine tocmai osândirea la vremelnicie.

Omul trăiește acum cu fața spre moarte. Nu-i folosește la nimic că nu știe când îi sosește ceasul. Căci tot nu poate trăi ca și cum acest lucru nu l-ar privi, ca și cum nu lui i-ar bate ceasul sau ca și cum sorocul acesta, dacă tot trebuie să i se împlinească, ar fi până-ntr-atât în mâna lui Dumnezeu, încât omului i-ar fi îngăduit să trăiască fără să aibă știre de dânsul.

Dimpotrivă, el trebuie să viețuiască cu această clipă stându-i în față, trebuie s-o aibă în vedere, să nu-i schimbe înțelesul pe care Dumnezeu i l-a dat dintotdeauna: înțelesul osândeii. El trebuie să-și cântărească moartea în lumina acestui raport cu Dumnezeu, în umbra acestui raport cu păcatul. Și mai trebuie ca în tot ce are sfârșit, în orice despărțire ce-l lovește, să vadă ceva așezat de Dumnezeu asupra lui ca pedeapsă. Nu înseamnă că trebuie să vadă peste tot în viața sa numai păcat și osândă, ci doar să lase lucrurile să fie ceea ce ele trebuie să fie înaintea lui Dumnezeu. Dumnezeu l-a izgonit pe om din rai, lăsându-l cu bună știință să-și trăiască viața înspre moarte. A socotit că așa este bine pentru el; și de aceea trebuie ca și omul să se învoiască cu această stare de lucruri.

De îndată ce a fost făptuit primul păcat, moartea a devenit o trebuință lăuntrică. Dacă Dumnezeu n-ar fi orânduit-o, la fiecare ocară adusă Lui, omul și-ar fi putut închipui că va mai izbuti cândva, mai târziu, să dreagă cumva lucrurile, să făptuiască până la urmă ceea ce n-a făptuit la timp, să desființeze părăsirea printr-o întoarcere. I s-ar fi părut că vina și ispășirea stau în puterea lui, că și-ar putea el alege o pedeapsă și o pocăință care să poarte în sine ceea ce l-ar împăca pe Dumnezeu dacă ar stăruie îndelung în ele, că s-ar putea adică mântui el singur. Dar prin moarte și prin timpul trecător ce gonește spre om, Dumnezeu a vrut să-i arate acestuia că a-ți întoarce fața de la El este ceva cu mult mai grav decât a crezut-o omul, ceva atât

de grav, încât omul nu poate îndrepta de unul singur cele întâmplate. Dumnezeu îi retrage omului timpul: nu-i e îngăduit să-și facă lumeștile-i socoteli cu acesta. Iar din nimicirea legăturii stabile dintre Dumnezeu și om se naște clipa: unicitatea unui *acum* înlăuntrul timpului celui trecător. Ea se ivește acolo unde acea legătură de durată a aflat moartea. Mai înainte nu existase în timp nici un *acum* tăios și care să se fi dovedit a fi cu neputință de adus înapoi. Existau schimbări, care însă erau pline de făgăduința viitorului și a reîntoarcerii. Timpul era în „stăpânirea” omului, stăpânire pe care o împărțea cu Dumnezeu fără a se fi arătat o lege anume a acestei împărțiri. Dumnezeu hotăra ca Domn, dar îl lăsa și pe om să hotărască alături de el. Acum însă există un *aici* și un *acum* cu desăvârșire irepetabile. Forma timpului îl face pe om să priceapă că trebuie să moară, că ființa i se îndreaptă spre neființă, înspre o clipă asupra căreia nu lui îi este dat să hotărască. Și toate — lucrurile, spațiul lor, timpul lor — sunt părtașe la această sustragere.

Lucrurile sunt trecătoare, legăturile câte sunt se pot desface, și tot ceea ce se formează dinaintea omului se și deformează totodată, slujindu-i drept avertisment. Alcătuirile se schimbă, se desfac, pentru ca în cele din urmă să dispară. Totul poartă pecetea vremelniceii și a morții, dar mai cu seamă pecetea vinei.

Înainte, omul nu trebuia să muncească pentru a-și asigura traiul. Acum e silit să stea prin lucrare împotriva trecerii și nicicând întoarcerii. Clipa fiind

trecătoare, el trebuie să trudească, să caute să-i smulgă vremelnicia, să capete de la ea un rod, să-i confere un soi de trăinicie ce înfruntă timpul și care i-ar oferi lui însuși o anume drămuță și omenească măsură de ocrotire. El simte asta până în măduva vieții sale trupești ce aleargă spre moarte, iar viața aceasta înseamnă acum să *înoți împotriva morții*.

Moartea-i sfârșitul — și ca atare o taină. Ea nu-i un sfârșit după care să mai urmeze ceva, o nouă zidire, ci e pur și simplu Sfârșitul. Ruptura deplină. Dar dacă Dumnezeu a schimbat atât de deplin raporturile omului cu viața și cu ceea ce-l înconjoară, El totuși nu i-a spus omului ce va mai face cu el după ce viața lui se va sfârși. Omul știe ce înseamnă acest sfârșit: o află odată cu moartea celor apropiați, odată cu coborârea lor în pământ, cu putrezirea trupurilor lor, cu încetarea oricărei legături omenești cu ei. Nici o iubire și nici o amintire nu-i mai poate aduce îndărăt. Dincolo de moarte, arătându-Se parcă în golul larg deschis, nu-i decât Unul: Dumnezeu. Dumnezeu Cel care a fost înainte ca omul acesta să fie, Cel ce l-a plămădit și l-a însoțit, Cel ce supraviețuiește morții acestuia, după cum îmi va supraviețui și mie și oricărui alt om și tuturor semințiilor. Iar ce face Dumnezeu cu faptele Sale care au murit rămâne taină.

Iar mai departe, cel care ia aminte vede și cum omul, crescând, își desfășoară legăturile sale cu lumea dimprejur, cu oamenii, cu Dumnezeu, vede cum fiecare își urmează calea lui proprie, a credinței sau a